

ילדי הערבות

↑ מונגולים רוכבים על סוסים אציליים בַּתְּהִלּוּכַת חג הַנְּאָדָּאָם

↔ ילדים בלבוש מונגולי מסורתי בַּמְהַלֵּךְ חג הַנְּאָדָּאָם. מדי קיץ, כשהעשב מוריק, נַעֲרַכַת חגיגה גדולה מלוּוּה בַּשִּׁירָה וּבַרִיקוּדִים

לִילָדִים הַנְּוֹדִים בְּמִרְכָּז אַסִּיה אִין טלוויזיה או מחשב, ורובם לא ביקרו מעולם בַּעִיר הגדולה. אבל הם יודעים לַאֲרוֹג צֶמֶר, לַחֲבֹץ חֲמָאָה, וּבַעִיקָר - לַרְכּוֹב עַל סוּסִים מְהִירִים

כתב וצילם < **יוֹתָם יַעֲקֹבְסוֹן**

ח שבתם פעם איך זה לגור עם כל בני המשפחה בְּחֵדֵר אֶחָד, עִם מְזֻנָּיִם צְמוּדִים שֶׁנִּפְרָשִׁים מְדִי עֵרֵב עַל הַרְצָפָה וְשְׂמִיכוֹת מְשׁוֹתְפוֹת? חֵדֵר שֶׁהוּא גַם הַמְטֵבַח וְגַם הַמְחֲסוֹן, וְלַעֲתִים גַם חֵדֵר אוֹרְחִים? אַתֶּם מְצַלִּיחִים לְדַמְיִן מִיֵּן בֵּית כֹּזָה, שְׂקִירוֹתֵיכֶם לֹא עֲשׂוּיִים מִבְּטוֹן אוּ מֵעֵץ, אֶלָּא מִצֶּמֶר? וְנִסּוּ לַחֲשׁוֹב אִיךָ זֶה לְצֵאת לְשִׁירוֹתֵיכֶם בְּשֶׁדָּה הַפְתּוּחָה, כְּשֶׁבַחוּץ יוֹרֵד שֶׁלֵּג כֶּבֶד. כִּךָ חַיִּים יְלָדֵי הָעֲרָבוֹת בְּמִרְכָּז אַסִּיה.

בֵּית מְתַפְרָק

לְבֵית הַמְגוּרִים שֶׁל תוֹשְׁבֵי הָאֲזוּר קוֹרְאִים יוֹרְטָה. זֶהוּ אוּהֵל גָּדוֹל הַעֲשׂוּי מִשְׁלַד-עֵץ קָל, שֶׁעָלָיו מְתוּחָזֹת יְרִיעוֹת עֲבוֹת עֲשׂוּיֹת מִצֶּמֶר כְּבָשִׂים אוּ גְמָלִים. בְּרֹאשׁ הַיּוֹרְטָה יֵשׁ פֶּתַח

המונגולים רוכבים
מגיל פה צעיר, עד
שלעתים נדמה כי הם
נולדו על גב סוס...

אָרוּר, שְׁדַרְכוּ נְכַנֵּס אור וְדַרְכוּ יוֹצֵא העֶשֶׁן כְּשֶׁמִּבְשָׁלִים
וּכְשֶׁמִּחְמָמִים. את הפֶּתַח הַזֶּה סוֹגְרִים וּפּוֹתְחִים בְּקִלּוֹת עַל
יַד מְשִׁיכָה בִּירֵיעָה הַמֵּתֵאִימָה.

מְכִיוּון שֶׁבִּנְיֵי הַמָּקוֹם חַיִּים חַיִּי נְדוּדוֹת, חֲשׂוֹב מֵאֹד
שִׁיּוּכְלוּ לְקַחַת אֶת הַבַּיִת שֶׁלָּהֶם אֲתָם. לִכֵּן אִפְשָׁר לַפְרֹק
אֶת הַיּוֹרְטָה בְּקִלּוֹת: מְקַפְלִים אֶת הַחֻלְקִים הַשּׁוֹנִים,
מְגַלְגְּלִים אוֹתָם וּמַעֲמִיסִים עַל גַּב סוֹס אוֹ גַּמֶּל. וּכְשֶׁמִּגִּיעִים
לְמָקוֹם חָדָשׁ – מְקִימִים אֶת הַכָּל מִחֻדָּשׁ בְּקִלּוֹת
וּבְמַהֲרָה.

זוֹ גַם הַסִּיבָה לִכְךָ שֶׁבִּיּוֹרְטָה אֵין חֻפְצִים רַבִּים. לְמַעֲשָׂה,
יֵשׁ בָּהּ רַק מָה שֶׁנְּחוּץ וְהַכֵּרְחִי: כָּלֵי בִישׁוּל, מְזַרְנִים,
שְׂמִיכוֹת וּבִגְדִים. הַחֻלְל הַפְּנִימִי שֶׁל הַיּוֹרְטָה אֵינוֹ גָּדוֹל,
וְהוּא מִשְׁמֵשׁ לְצָרְכִים רַבִּים. לִכֵּן חֲשׂוֹב לֶאֱרֹגֵן אוֹתוֹ
בְּקַפִּידָה וְלִשְׁמֹר עַל נְקִיוּוֹ. בְּכָל בּוֹקֵר מְקַפְלִים אֶת
הַמְזַרְנִים וְהַשְׂמִיכוֹת, וּמְנִיחִים אוֹתָם בַּעֲרִימָה בְּאַחַת
הַפִּינוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְלַכְכוּ בְּמַהֲלֵךְ הַיּוֹם. בְּלִילָה שְׁבִים
וּפּוֹרְשִׁים אוֹתָם לַשִּׁנָּה.

נוֹדְדִים בְּעֻקְבוֹת הָעֵשֶׁב

הַהֶבְדָּלִים בֵּין עוֹנוֹת הַשָּׁנָה בְּמִרְכָּז אַסִּיהָ קִיצוֹנִים
מֵאֹד: הַחֹרֶף קָר בִּיּוֹתֵר, וְהַקֵּץ לוֹהֵט. בְּקֵיץ, עִם הַפְּשָׁרָת
הַשְּׁלֵגִים וְהַתְּחַדְשׁוֹת הַצְּמִחִיָּה, עוֹלִים הַנּוֹוֹדִים עִם
הַעֲדָרִים אֶל כְּרִי הַדְּשָׂא שֶׁבְּרֻקְסִים הַגְּבוּהִים. בְּחֹרֶף,
כְּשֶׁהַכָּל קוֹפֵא, הֵם מִמְהָרִים לָרֶדֶת אֶל הָעִמְקִים הַנְּמוּכִים,
שֶׁם יֵשׁ סִיפּוּיִים טוֹבִים יוֹתֵר לְמִצּוֹא מַעֵט עֵשֶׂב לְבַהֲמוֹת.

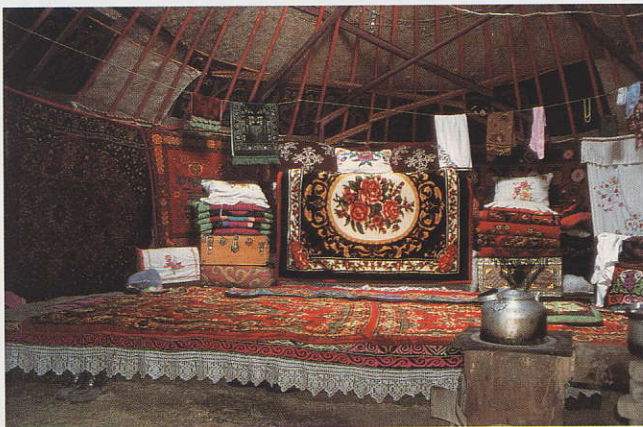
וְמָה אוֹכְלִים הָאֲנָשִׁים בְּמָקוֹם כֵּזֶה? אֵל תִּצְפּוּ לְמִצּוֹא
כִּאֵן מִמֵּתִקִּים, וְאִפִּילוֹ לֹא פִירוֹת וִירֻקוֹת. בְּנֵי הַמָּקוֹם
נִיּוֹנִים בַּעֲיֵקֵר מְבֹשֵׂר וּמְמוּצָרִי חֵלֶב שֶׁהֵם מְכִינִים בַּעֲצָמָם,
וְכֵן מַחִיטָה וּמְאוּרָז שֶׁהֵם מְשִׁיגִים בְּתַמּוּרָה לְבֶשֶׂר.

אוֹרַח הַחַיִּים מְחִיב אֶת הַיְלָדִים לְלַמּוֹד הַרְבֵּה מְלֹאכוֹת
כְּבָר בְּגִיל צַעִיר. גַּם כִּיּוֹם רַבִּים מֵהֵם לֹא הוֹלְכִים לְבַיִת
הַסֶּפֶר, וּמַעוֹלָם לֹא בִיקְרוּ בַּעֲיִירָה גְדוֹלָה אוֹ בְּעִיר שֶׁל
מִמֶּשׁ. הַיְלָדִים יוֹדְעִים לְתַפּוֹר, לְאֵרוֹג, לְחַבֵּץ חֲמָאָה
וּלְרַעוֹת אֶת עֲדָרֵי הַיָּאֲקִים, הַעֲזִים וְהַכֶּבֶשִׂים. הֵם מְשִׁיגִים
עַל אַחֵיהֶם הַקֶּטָּנִים, וְלַעֲתִים מְגֻרָשִׁים חֵיוֹת טוֹרֵף (זְאֵבִים
וְשׁוּעֵלִים) שֶׁמְנַסוֹת לְטַרוֹף עֵז אוֹ כֶּבֶשׂה מֵהָעֵדֶר.

הַיְלָדִים הָאֵלֶּה רוֹכְבִים עַל סוֹסִים בְּמִיּוֹמְנוֹת מוֹפְלָאָה.
בְּשִׁבְלֵם זֶה עֲנִיין יוֹמִיּוֹמִי, אֲבָל לְמִבְקָר שְׂבֵא מְרַחוֹק זֶהוּ
מִחְזָה מִיּוֹחַד וּמְרָשִׁים.

הַיֶּאֱבָקוּיּוֹת וּמְרוֹצֵי סוּסִים

החג המרכזי של רוב העמים הנוודים במרכז אסיה הוא חג העשב, הקרוי נאדאם בפי המונגולים. מאחר שהחיים במקום מושקעים על בהמות משק הבית, שאינן יכולות להתקיים בלי העשב, חוגגים את צמיחתו. מדי קיץ, כשהעשב מוריק בעמקים הגבוהים, נערכת חגיגה גדולה, מלווה בשירה ובריקודים. תנאי החיים הקשים מחשלים את האנשים, ובעת המסיבה הגברים מציגים את כוחם לראווה בתחרויות היאבקות. הילדים אינם

משתתפים בהיאבקות, אבל הם עסוקים בתחרויות משלהם - אימון לקראת השנים הבאות.

בחגיגה נערכים גם מרוצי סוסים, שהשתתפות בהם מותרת גם לילדים קטנים. זוהי הזדמנות שבאה רק פעם בשנה, להציג בפומבי את היכולות של כל אחד ואחד, רגע לפני שהחורף הקר מגיע. ©

מה, באמת?

אחד מאנשי הערבות

המפורסמים ביותר היה ג'ינגס חאן, שחי לפני כ-700 שנה. הצבא שבראשו עמד כבש את רוב אסיה.

† יורטות בערבות מרכז אסיה. כשנוודים הלאה, קל לפרק אותן ולהקימן במהירות במקום חדש; בתוך היורטה יש רק מה שנחוץ והכרחי: כלי בישול, מזרנים, שמיכות